

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3352/2020. (VIII. 5.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.I.22.291/2016/7. számú ítélete, valamint a Fővárosi Törvényszék 56.Pf.639.692/2018/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Váczi Judit ügyvéd) útján az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontjára hivatkozással, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Kúria Pfv.I.22.291/2016/7. számú ítélete, valamint a Fővárosi Törvényszék 56.Pf.639.692/2018/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy az alábbiakban foglalható össze.
- [3] 2.1. Az indítványozó végrendelet érvénytelenségének megállapítása iránt peres eljárást indított a Budapesti IV. és XV. Kerületi Bíróság előtt. Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította, az indítványozó kereseti kérelmeiben foglaltakat nem találta megalapozottnak. A másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék ítéletével az elsőfokú döntést megváltoztatta, és megállapította, hogy az örökhagyó magánvégrendelete az indítványozó és az alperes viszonylatában a végrendelezési képesség hiánya miatt érvénytelen. A hagyaték átadásában közreműködő közjegyző az ideiglenes hatályú hagyatékátadó végzést teljes egészében hatályon kívül helyezte, és a másodfokú ítéletnek megfelelően a leltározott hagyatékot teljes hatállyal, a törvényes öröklés rendje szerint a törvényes örökös indítványozó részére átadta.
- [4] A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, melyben tartalmilag kérte annak hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú ítélet helybenhagyását. A Kúria a felülvizsgálati kérelmet alaposnak találta, és a Pfv.I.22.291/2016/7. számú, 2017. szeptember 13. napján kelt ítéletével a másodfokú jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, az indítványozó peresztes lett. Az indítványozó jogi képviselője a Kúria ítéletét 2017. október 29. napján elektronikus dokumentumként letöltötte. A Kúria döntésére tekintettel az eljáró közjegyző elrendelte a hagyatéki eljárás megismétlését, melynek eredményeként a hagyatékot végrendeleti öröklés címén teljes hatállyal átadta alperes részére.
- [5] 2.2. Az indítványozó ezt követően tartási szerződés semmisségének megállapítása iránt indított peres eljárást a Budapesti IV. és XV. Kerületi Bíróság előtt arra alapítottan, hogy az örökhagyó a szerződéskötéskor nem rendelkezett belátási képességgel, illetőleg a szerződés nyilvánvalóan jó erkölcsbe ütközik. Az I. rendű alperes viszont-keresetet terjesztett elő, és kérte a Kúria Pfv.I.22.291/2016/7. számú ítéletére tekintettel örökségének kiadására kötelezni az indítványozót. Az első fokon eljáró bíróság előzetesen azt vizsgálta, hogy jelen pert illetően az indítványozó rendelkezett-e keresetindítási jogosultsággal. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a Kúria ítélete folytán a hagyaték a végrendeleti örökös – az I. rendű alperes – részére került átadásra, annak tulajdonjogát az I. rendű alperes szerezte meg. A bíróság kifejtette, hogy ennek alapján a tartási szerződés érvénytelenségének megállapítása esetén is a végrendeleti öröklés érvényesül(ne), a tartási szerződés érvénytelenségének megállapítása sem vonná maga után a törvényes öröklés rendjének érvényesülését, vagyis az indítványozó ez esetben sem válna jogosulttá az örökhagyó vagyonának törvényes öröklésére. Az indítványozónak a szerződés érvénytelensége megállapítása iránti keresetindításhoz ezáltal jogi érdekeltsége nem fűződik, számára ez sem eredményezné a törvényes öröklési rend érvényesülését. Erre tekintettel keresetőségi jog hiányában az indítványozó keresetét elutasította. Megállapította továbbá, hogy az indítványozó az I. rendű alperes

- által megörökölt összeggel jogalap nélkül gazdagodott, így kötelezte annak az I. rendű alperes részére történő megfizetésére.
- [6] Az ítélet ellen az indítványozó fellebbezést terjesztett elő. A másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék egyetértett az elsőfokú bíróság megállapításaival, az érdemi döntéssel és annak jogi indokaival is, így 56.Pf.639.692/2018/6. számon azt helybenhagyó ítéletet hozott.
- [7] 3. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Beadványában az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésben foglalt tulajdonhoz való joga, a XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt törvényes és pártatlan bíróhoz való joga, a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való joga és a (7) bekezdésben foglalt jogorvoslatihoz való joga sérelmét állította.
- [8] 3.1. Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tulajdonhoz való joga sérelmét abban látta megvalósulni, hogy a Kúria Pfv.I.22.291/2016/7. számú ítéletével megfosztotta egy „másik bíróság” döntése által már jogszerűen megszerzett tulajdonától, ezzel alapot adott a törvényszék által hozott 56.Pf.639.692/2018/6. számú ítéletében foglaltaknak. Álláspontja szerint az általa jogerősnek tartott korábbi bírósági ítélet alapján megszerzett tulajdonjogának „elvétele” nem alapulhat egy új eljárásban lefolytatott jogerős bírósági döntésen. Álláspontja szerint egy már jogerős ítélet alapján történt tulajdonszerzés mindig, minden körülmények között jogalap kell hogy maradjon a tulajdonszerzésre és a tulajdonnal való rendelkezésre.
- [9] A Kúria támadott ítélete elvonta az indítványozótól a tulajdonával való rendelkező jogosultságát, ezzel az indítványozó által jogerősnek tartott korábbi másodfokú döntés, és az általa jogerősnek tartott hagyatékátadó végzés mint a tulajdonossá válás jogalapja álláspontja szerint „diszkvalifikálásra” kerültek, mintha nem is léteztek volna.
- [10] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét a Kúria támadott ítéletével összefüggésben azáltal látta megvalósulni, hogy a Kúria eljárása során nem tulajdonított jelentőséget az eljárás során beszerzett szakértői véleménynek, azt teljességgel negligálta, „önkényesen kizárólag csak az egyik fél tanúinak vallomására alapítottan, az egész bizonyítási anyagot [...] a törvényi tiltás ellenére felülbíráta”. A Kúria – álláspontja szerint – vitathatatlanul szembement saját korábbi joggyakorlatával, mert nincs egyetlen korábbi kúriai határozat sem, amely némi párhuzamosságot, hasonlóságot mutatna az indítvánnyal támadott ítélettel. Az indítványozó továbbá úgy véli, hogy már a felülvizsgálati kérelem befogadása is aggályos volt, mert a Kúria eljáró tanácsa nem fogalmazott meg olyan feltételeket az alperes felülvizsgálati kérelmének elfogadhatóságát illetően, amelyet a Kúria 1/2016. (II. 15.) PK véleménye rögzít.
- [11] A Kúria döntésével összefüggésben előadta továbbá azt is, hogy a képviselőjében eljáró jogi képviselő a Kúria döntését azóta sem kapta meg papír alapon annak ellenére, hogy a jogi képviselő a papír alapú kézbesítést kérte, és nem terjesztett elő kérelmet arra nézve, hogy át akarna térni az elektronikus kapcsolattartásra.
- [12] 3.2. Az indítványozó a Fővárosi Törvényszék 56.Pf.639.692/2018/6. számú döntése alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésben foglalt tulajdonhoz való joga sérelmét illetően azzal indokolta, hogy a döntés egy korábbi jogerős ítélet anyagi kötőerejében bízva felvett örökség vonatkozásában állapította meg, hogy indítványozó jogalap nélkül gazdagodott. A törvényszék döntésében nem tudta megindokolni, hogy az a jogerős ítélet, mely alapján az indítványozó tulajdonossá vált és rendelkezhetett dolgával, miért nem jogalap a tulajdonlásra. Álláspontja szerint jogalap nélküli gazdagodásról csak akkor lehet szó, ha az előnyt szerzőnek az előny megszerzéséhez semmilyen érvényes jogcíme nincs, indítványozó azonban egy dolog tulajdonjogát illetően a jogerős ítélet kellő jogalap kell hogy legyen a tulajdonjog véglegességét illetően.
- [13] Az indítványozó állítása szerint a törvényszék döntése sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt törvényes és pártatlan bíróhoz való jogát is. Álláspontját arra alapítja, hogy az ügyelosztási renddel szemben az ügy eredeti előadó bírója helyett a kitűzött tárgyaláson a „Fővárosi Bíróság Polgári Kollégiumának” vezetője vett részt, ezzel az eljáró tanács körében „chilling effect”-et idézett elő, hiszen „dermesztőleg” hat a magyar bírói kar egyes tagjaira, ha a „szervezeti főnökük” átveszi az előadó bíró szerepét.
- [14] Az indítványozó kifejtette azt is, hogy sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslatihoz való joga is, mert a törvényszék sérelmezett döntésével megakadályozta, hogy az ügyben perújítási eljárás lefolytatására kerüljön sor. Az indítványozó kénytelen volt a per megszüntetését kérni, tekintettel arra, hogy a törvényszék döntése következtében elvesztette perlési jogosultságát.

- [15] 4. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [16] 4.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Alkotmánybíróság megállapította, hogy indítványozó jogi képviselője a Kúria Pfv.I.22.291/2016/7. számú ítéletét 2017. október 29-én elektronikus úton átvette, míg az alkotmányjogi panaszt 2019. június 17-én nyújtotta be az első fokon eljáró bírósághoz. Az indítványozó a határidő lejártát illetően arra hivatkozott, hogy a Kúria ítéletét a mai napig nem kapta kézhez papír alapon, így az Abtv. által előírt hatvan napos határidő esetében még nem is járhatott le. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság felhívja a figyelmet arra, hogy egyrészt a letöltési igazolás olyan elektronikus tértivevénynek minősül, mely a jogszabályok által előírt követelményeknek megfelelően igazolja azt, hogy a címzett a küldeményt átvette, másrészt az Abtv. 30. § (4) bekezdése alapján a döntés közlésétől, illetve az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének bekövetkezésétől számított száznolcvan nap elteltével alkotmánybírói eljárás megindítására egyáltalán nincs lehetőség.
- [17] Észlelte az Alkotmánybíróság továbbá azt is, hogy az indítványozó a Kúria döntése ellen korábban már nyújtott be alkotmányjogi panaszt, mely IV/40/2018. számon került iktatásra. Az akkor határidőben érkezett alkotmányjogi panasszal kapcsolatosan az Alkotmánybíróság hiánypótlásra hívta fel indítványozót, azonban az alkotmányjogi panasz kiegészítésére határidőben nem került sor, így az Alkotmánybíróság az eljárását megszüntette.
- [18] Az Alkotmánybíróság mindezeknek megfelelően megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a Kúria Pfv.I.22.291/2016/7. számú ítéletével összefüggésben nyilvánvalóan elkésztett, így az alkotmányjogi panasz ezen eleme érdemben nem bírálható el.
- [19] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a Fővárosi Törvényszék 56.Pf.639.692/2018/6. számú ítéletét illetően határidőben érkezett, az indítványozó az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz benyújtására jogosultsággal rendelkezik, a bírósági eljárásban felperes volt, jogorvoslati lehetőségeit kimerítette.
- [20] 4.2. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdése alapján az alkotmányjogi panasznak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az indítvány tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, megjelöli az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírósági döntést, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit és indokolást is arra nézve, hogy a sérelmezett bírósági döntések az indítványozó álláspontja szerint miért ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel, valamint kifejezett kérelmet az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára nézve.
- [21] 4.3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az egyéb törvényi feltételeknek megfelelő alkotmányjogi panasz alapvető jelentőségű kérdést vessen fel vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre utaljon. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [22] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését illetően hivatkozott arra, hogy a törvényszék eljárása során az indítványában megjelölt okok miatt álláspontja szerint sérült a törvényes és pártatlan bíróhoz való joga. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy jelen indítvány alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést ezzel összefüggésben nem vet fel, ugyanis az Alkotmánybíróság már több korábbi döntésében is értelmezte a törvényes bíróhoz való jog követelményét, melyhez képest az indítvány eltérő alkotmányossági problémát nem vet fel.
- [23] A törvényes bírótól való elvonás tilalma az eljárás résztvevőit megillető biztosíték, aminek csak egyik eleme a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény szabályaira épülő szolgálati beosztás szisztémája. Annak megítélésakor, hogy a konkrét ügyben ki tekinthető törvényes bírónak, ugyanilyen súllyal jönnek számításba – egyebek mellett – az eljárási törvényeknek a hatáskörre, illetékességre, a jogorvoslati rendre és a tisztességes eljárás követelményének biztosítására vonatkozó további rendelkezései {36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [33]; 21/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [75]; 3375/2017. (XII. 2.) AB határozat, Indokolás [40]}
- [24] Az Alkotmánybíróság az indítványozó az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tulajdonhoz való joga, illetve a XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslatihoz való joga sérelmének indokolásával összefüggésben megállapította, az indítvány végső soron nem irányul egyéb mint a rendes bíróságok ténymegállapítására.

inak, valamint jogértelmezésének a megváltoztatására. Az Alkotmánybíróság azonban ettől mindig következetesen tartózkodott, mivel a tényállás megállapítása, és a jogszabályok értelmezése a rendes bíróságok hatáskörébe tartozó feladat, amelyet az Alkotmánybíróság nem vonhat magához. Az Alkotmánybíróság feladata nem a tény-, illetőleg jogkérdések felülvizsgálata, hanem az, hogy az Alaptörvényben foglalt garanciákból fakadó minimumot számon kérje a bíróságoktól. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az eljáró bíróságok reagáltak az indítványozó által előadott jogi és nem jogi érvekre, és értelmezték a hivatkozott és alkalmazott jogforrásokat. A bíróságok részletesen bemutatták, hogy döntéseiket milyen tényállás, bizonyítékok és indokok alapján, milyen jogszabályi értelmezésnek megfelelően hozták meg. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint továbbá „[a] bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása” {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}.

- [25] Önmagában az, hogy az indítványozó a számára hátrányos, de az egyébként megindokolt bírósági döntést tévesnek tartja, nem alkotmányossági kérdés, és nem ad alapot a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyének a megállapítására.
- [26] A fent kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy jelen ügyben sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességnek a kéte-lye nem merült fel.
- [27] 5. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában, valamint a 30. § (1) bekezdésében foglalt feltételeknek, így azt az Alkotmánybíróság az Abv. 56. §-ában foglaltak szerint, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a), d) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2020. július 14.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró,
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró,
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró,
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró,
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1091/2019.

